

NEDERLAND STEUNT AGRARISCH BEROEPSONDERWIJS IN AFGHANISTAN

‘Studenten mogen nu vragen stellen’

In Kabul is met hulp vanuit Wageningen in vijf jaar tijd een opleiding voor landbouwlerearen opgezet. ‘Als je duizenden mensen een goede scholing kunt geven, heeft dat blijvende impact op de landbouw.’

TEKST ALEXANDRA BRANDERHORST FOTO ANP

De akkers van de schoolboerderij liggen tegen de berghelling aan. Het uitzicht over Kabul en de nog besneeuwde bergtoppen van de Hindoekoesj is adembenemend. De lucht is hier frisser dan in het lager gelegen stadscentrum, waar vaak smog hangt. Op het boerderijterrein groeien druivenstruiken en er staan abrikozen-, appel- en amandelbomen. In de kassen schieten radijsjes, wortelen en spinazie omhoog.

Verderop bevinden zich een visvijver en een kippenhok, die in april, net na de koude winter nog leeg zijn. Ook de akkers zijn kaal. Binnenkort gaan de studenten tomaten, aubergines, spinazie, pepers en bloemkolen zaaien en planten, vertelt boerderijmanager Hazrat Gulab. ‘We laten ze hun gang gaan. Als het misgaat, wijzen

we ze achteraf op hun fouten.’ De boerderij hoort bij het National Agricultural Educational College (NAEC), een tweejarige agrarische lerarenopleiding op hbo-niveau in Kabul. Begin 2012 opende het NAEC de deuren. De studenten worden klaargestoomd om les te geven aan een van de 180 Agricultural High Schools in het door oorlog en twisten verscheurde land. Die realiteit is niet ver weg. Het idyllische schoolterrein, inclusief de akkers en lage studentenflats, is omgeven door hoge muren met rollen prikkeldraad erop. Die moeten voorkomen dat zelfinoordenaars zich opblazen op drukbezochte plekken. Alleen een poort met stalen deuren en bewakers geeft toegang tot het complex, dat is opgezet met geld van de Nederlandse overheid. In 2009 nam Nederland het op

zich om het agrarisch beroepsonderwijs in Afghanistan te ontwikkelen. Manager en ontwikkelings econoom Hans van Otterloo en het Center for Development Innovation (CDI) van Wageningen UR werden in 2011 ingeschakeld om de plannen handen en voeten te geven.

ONLINE WERELD

Het nieuwe, witte gebouw van het NAEC heeft twee verdiepingen en oogt strak en modern. Achter de vleugel met de kantoren van de managers en docenten staat de onderwijsvleugel. Groepjes studenten staan te praten. Ze dragen de traditionele kameez, een lang hemd dat tot op de knie valt, met een broek eronder en een jasje erover. Gedurende hun studie verblijven ze intern. In de ruime, lichte bibliotheek staan boeken >

over landbouw in Dari en Pashto, de belangrijkste Afghaanse talen. De school heeft een eenvoudig laboratorium en een computerlokaal, waar veel studenten voor het eerst kennismaken met de digitale en de online wereld.

Ook krijgen de studenten te maken met een andere onderwijsmethode dan ze gewend zijn. Leerlingen bij de les betrekken en ze naast theorie ook praktische kennis meegeven, is nieuw in Afghanistan, vertelt Shah Pour Abdulrahimzai, algemeen directeur van het NAEC. De toekomstige landbouwers krijgen lessen didactiek en communicatie, en leren presenteren, rapporten schrijven en case studies uitvoeren. Tevens komen er nieuwe onderwerpen aan bod. 'Als boeren meer groente of fruit produceren, moeten ze ook weten hoe ze dat kunnen verkopen. Kennis over het bewaren en verwerken van agrarische producten en over het verkrijgen van toegang tot de markt, is hier nieuw', legt Abdulrahimzai uit.

Rahimuldin Amini is één van de inmiddels 411 afgestudeerden. Nadat hij in 2014 zijn diploma haalde, vond hij werk als docent plantkunde, boerderijmanagement en zoölogie aan de Dakoo Agricultural High School in zijn provincie van herkomst, Jowzjan. 'De andere docenten zagen dat ik nieuwe lesmethoden gebruikte en raakten enthousiast. Hun lessen waren alleen gericht op overdracht van theoretische kennis. De studenten mochten geen vragen stellen en waren passief', vertelt Amini over de telefoon. Op hun eigen verzoek trainde Amini zijn nieuwe collega's in lesmethoden en praktijkvaardigheden die hij bij het NAEC had opgedaan. 'Studenten zijn nu veel actiever tijdens de lessen. Daarnaast hebben we meer praktijklessen.'

Niet alle afgestudeerden komen zo goed terecht. Een op de vijf studeert verder, maar de enorm hoge werkloosheid in Afghanistan – schattingen lopen uiteen van 35 tot 55 procent – maakt het voor meer dan de helft van de afgestudeerden moeilijk om snel na het afstuderen werk te vinden. Toch gaat hun kennis niet verloren. De meeste mannelijke

studenten komen van boerenfamilies uit de provincies. Wat ze hebben geleerd, passen ze toe in hun gemeenschap, vertelt de directeur.

Dat geldt ook voor leraar Amini van de Dakoo Agricultural High School. Hij verbouwt aubergines, tomaten en okrabonen. 'In mijn district is het gebruikelijk om dierlijke uitwerpselen te verbranden, maar bij het NAEC heb ik geleerd hoe je die kunt mengen met compost om het land mee te bemesten. Ik heb nu grotere oogsten.' Eerst leerde Amini zijn familie deze methode, vervolgens vroegen de burens hoe het werkte. 'Nu maken alle boeren in de omgeving op deze manier mest.'

OPGELEID IN WAGENINGEN

Dertien van de veertig docenten zijn Afghanen die in Wageningen zijn opgeleid. In 2011 behaalden zij bij Hogeschool VHL hun masterdiploma in ontwikkelingsmanagement of landbouwproductieketenmanagement. Deze docentengroep, waartoe ook directeur Abdulrahimzai behoort, legde de basis voor het NAEC en ontwikkelde lesprogramma's en onderwijsmateriaal. Nieuwe docenten worden intern getraind en krijgen soms een cursus in het buitenland om de kloof te overbruggen. 'Bij het NAEC heb ik geleerd hoe je een leerplan moet maken en heb ik kennisgemaakt met verschillende lesmethoden', vertelt Zainab Noori, een van de nieuwe docenten. Zij is afgestudeerd als veearts aan de Univeriteit

van Kerman in Iran, gaf korte tijd les aan een privé-universiteit in Kabul en doceert nu Animal Sciences aan het NAEC. 'Het is uniek dat we vrouwelijke stafleden hebben die op hoog niveau meedraaien en gerespecteerd worden. Dat is niet gebruikelijk in Afghaanse organisaties.'

En het blijft niet bij vrouwelijke docenten. Op de tweede verdieping van het NAEC staan en zitten tijdens de pauze groepjes vrouwelijke studenten. Zoals gebruikelijk in Afghanistan, dragen ze hoofddoeken en jassen of vestjes die bijna tot hun knieën reiken. De alles verhullende zwarte gewaden of blauwe burka's die veel vrouwen op straat dragen, zie je hier niet. Mannelijke studenten komen niet op deze verdieping. Het onderwijs is gescheiden, op het laatste semester na.

Het NAEC heeft ruim vijfhonderd studenten, waarvan 20 procent meisjes. Die komen grotendeels uit Kabul. Ze worden met busjes van huis gehaald en teruggebracht. De Nederlandse overheid, die het NAEC financiert en ondersteunt, wil dat er ook vrouwen worden opgeleid. De kans dat ze straks docent in de provincie worden, is klein, omdat ze daar niet zonder hun families naar toe kunnen. Bovendien blijven de meeste vrouwen sowieso thuis nadat ze verloofd of getrouwd zijn.

Toch zijn er uitzonderingen, zoals Nahid Ahmady. Met haar NAEC-diploma op zak geeft ze nu trainingen aan groepen vrouwelijke boeren in de omgeving van Kabul over

FOTO'S NAEC

zuivel, diervoeding en het runnen van een bedrijf. Veel boerenfamilies hebben één of twee koeien, die worden verzorgd door de vrouwen. ‘Bij de trainingen gebruiken we veel foto’s en plaatjes, Wat ik vertel is heel praktisch. We leren vrouwen bijvoorbeeld hoe ze kuilvoer kunnen maken’, vertelt Ahmady. De trainingen vallen onder een programma van de FAO voor de ontwikkeling van de zuivelsector. Ahmady werd gekozen vanwege haar kennis en ervaring, vertelt ze, terwijl andere kandidaten een universiteitsdiploma hadden. ‘Ik kan presenteren en verschillende lesmethoden gebruiken.’

PROJECT VERLENGEN

Ook de Nederlandse ambassade in Kabul is te spreken over het NAEC, vertelt eerste secretaris Bart de Bruijn. De Nederlandse minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Liliane Ploumen, die het NAEC in maart dit jaar voor de tweede keer bezocht, is enthousiast over de voortgang van het project. Nederland wil de projecttermijn dan ook verlengen met enkele jaren, aldus De Bruijn. Hij geeft wel aan dat de Nederlandse bijdrage eindig is. ‘De school moet de komende jaren op eigen benen komen te staan. Het is belangrijk dat het NAEC zoekt naar mogelijkheden om zelf inkomsten te genereren via consultancy of een andere donor’, aldus De Bruijn. ‘Dat is heel lastig. Voor Afghanistan hangt er veel af van het vredesproces. Een akkoord met de Taliban zou de angel uit het conflict halen. Als het veiliger wordt, kan Afghanistan investeringen van buiten aantrekken.’ Voorlopig is de veiligheid nog een heikel punt, ook voor de Nederlandse projectleider. Tot twee jaar terug deed Van Otterloo nog lopend boodschappen in Kabul. Nu kan dat niet meer. ‘Begin 2014 waren er meerdere aanslagen op buitenlanders. Sindsdien is de kans op beroving of ontvoering toegenomen’. Veiligheidsmaatregelen als een gepantserde auto met chauffeur zijn geen overbodige luxe. Toch blijft Van

HET NATIONAL AGRICULTURAL EDUCATIONAL COLLEGE

Het National Agricultural Educational College (NAEC), een agrarische lerarenopleiding op hbo-niveau, is een Nederlands project, opgezet om het agrarische beroepsonderwijs in Afghanistan te vernieuwen en versterken. Het tienjarige project ging van start in 2011 en wordt getrokken door het Center for Development Innovation (CDI) van Wageningen UR. De ministeries van Buitenlandse Zaken en van Economische Zaken financieren het opbouwen van de lerarenopleiding met een budget van 21,6 miljoen euro. Dat wordt onder meer besteed aan het bouwen van onderwijsfaciliteiten en het ontwikkelen van nieuwe, praktijkgerichte lesstof voor de 180 Agricultural High Schools, die nu nog met veertig jaar oud materiaal werken. Een van de doelen van de project is de deelname van meisjes aan agrarisch beroepsonderwijs te bevorderen. Inmiddels heeft het NAEC twintig procent vrouwelijke studenten. Om meisjes in de provincies een mbo-landbouwopleiding te kunnen bieden, wil het NAEC in 2017 in de provincie Baghlan een proefproject starten dat praktijkonderwijs, schriftelijke lessen en lessen via radio-uitzendingen combineert.

‘Onderwijs is een katalysator voor ontwikkeling’

Otterloo er nuchter onder. ‘Je kunt niet bij iedere auto die je ziet, denken dat je misschien de lucht ingaat door een autobom. Dan heb je hier geen leven.’ Zijn bevrediging haalt hij uit het werk. ‘Als je hier in tien jaar tijd duizenden mensen een goede opleiding kunt geven, heeft dat een blijvende impact op de landbouw’, aldus Van Otterloo. ‘Onderwijs is een katalysator voor ontwikkeling. Het stelt mensen in staat om weerbaarder door het leven te gaan en beter voor zichzelf op te komen, niet alleen in economisch opzicht. Wat mensen leren, ontnemen je ze niet meer.’ ■

www.wageningenur.nl/onderwijs-afghanistan